

פרשת במדבר תשע"א
'כבלע את הקודש'

במדבר פרק ד

(יז) וַיְדַבֵּר יְקֹנָק אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר: (יח) אֵל תִּכְרִיתוּ אֶת שִׁבְט מִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי מִתּוֹךְ הַלְוִיִּם: (יט) וְזֹאת עָשׂוּ לָהֶם וְחִיו וְלֹא יָמָתוּ בְּגִשְׁתָּם אֶת קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים אֶהֱרֹן וּבְנָיו יָבֹאוּ וְשָׂמוּ אוֹתָם אִישׁ אִישׁ עַל עֲבֹדָתוֹ וְאֶל מִשְׁאוֹ: (כ) וְלֹא יָבֹאוּ לְרֵאוֹת כְּבָלַע אֶת הַקֹּדֶשׁ וְנָמָתוּ:

רש"י

(יח) **אל תכריתו** - אל תגרמו להם שימותו: (כ) **ולא יבאו לראות כבלע את הקדש** - לתוך נרתק שלו, כמו שפירשתי למעלה (פסוק ה) בפרשה זו, ופרשו עליו בגד פלוני וכסו אותו במכסה פלוני, ובלוע שלו הוא כסויו:

רמב"ן

(כ) **ולא יבאו לראות כבלע את הקדש** - כשמכניסין את הכלי לתוך נרתיקו כמו שפירש למעלה בפרשה זו, ופרשו עליו בגד פלוני וכסו אותו במכסה פלוני, ובלוע שלו זהו כסויו, לשון רש"י. והוא דעתו של אונקלוס. ורבותינו אמרו במסכת סנהדרין (פא ב), שזו אזהרה על הגונב כלי שרת שחייב מיתה והקנאין פוגעין בו, שהגנבה והגזל יקראו בליעה, מלשון חיל בלע ויקיאנו (איוב כ טו), והוצאתי את בלעו מפיו (ירמיה נא מד): ור"א אמר כפשוטו, שלא יבאו לראות כאשר יוסר פרכת המסך ויגלה הארון, רק אחרי כן כאשר יכוסה יבאו לשאת אותו. ויהיה "כבלע את הקדש", כאשר יוסר הבנין מעל הארון שהוא הקדש, מלשון בלע ה' ולא חמל (איכה ב ב), יחד סביב ותבלעני (איוב י ח). והנה הלויים מוזהרים שלא יגעו אל ארון הקדש ומתו רק בבדים ישאוהו, ועוד יזהירם שלא יבאו לראות כלל הסרת הבנין בעוד שיוירד אהרן את הפרכת, כענין כי ראו בארון ה' (ש"א ו יט). ויפה אמר. אבל ע"ד האמת טעם הכתוב, כי בעבור היות כבוד יושב הכרובים שם הוזהרו הלויים שלא יהרסו לראות את ה' עד שיוירדו הכהנים את הפרכת, כי אז תראה הכבוד בחביון עזו, וישוב אל מקומו הראשון לקדש הקדשים, ויהיה כבלע את הקדש כפשוטו. והמשכיל יבין:

רמב"ן - הקדמה לספר במדבר

אחר שביאר תורת הקרבנו' בספר השלישי התחיל עתה לסדר בספר הזה המצות שנצטוו בענין אהל מועד וכבר הזהיר על טומאת מקדש וקדשיו לדורות. ועתה יגביל את המשכן בהיותו במדבר כאשר הגביל הר סיני בהיות הכבוד שם צוה והזר הקרב יומת כאשר אמר שם כי סקול יסקל וצוה ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו כאשר הזהיר שם פן יהרסו אל ה' לראות וגוי' וצוה ושמרתם את משמרת הקדש ואת משמרת המזבח כאשר אמר שם וגם הכהנים הנגשים אל ה' יתקדשו וגוי' והכהני' והעם וגוי' והנה צוה איך תהיה משמרת המשכן וכליו ואיך יחנו סביב ויעמוד העם מרחוק והכהנים הנגשים אל ה' איך יתנהגו בו בחנותו ובשאת אותו ומה יעשו במשמרתו והכל מעלה למקדש וכבוד לו כמו שאמרו אינו דומה פלטרין של מלך שיש לו שומרין לפלטרין שאין לו שומרין והספר הזה כולו במצות שעה שנצטוו בהם בעמדם במדבר ובנסים הנעשים להם לספר כל מעשה ה' אשר עשה עמהם להפליא וספר כי החל לתת אויביהם לפנייהם לחרב וצוה איך תחלק הארץ להם ואין בספר הזה מצות נוהגות לדורות זולתי קצת מצות ובעניני הקרבנות שהתחיל בהן בספר הכהנים ולא נשלם ביאורן שם והשלימן בספר הזה:

במדבר רבה - פרשה ה

[ט] אהרן ובניו יבאו ושמו אותם וגוי' מיכן היה ר' שמואל ברבי נחמן אומר מפני שהיו בני קהת יודעין שכל מי שטוען בארון שכרו מרובה והיו מניחין השלחן והמנורה והמזבחות וכו' כמו שכתוב למעלה עד אהרן ובניו יבאו וגוי' ולא יבאו לראות כבלע וגוי' א"ר יהודה הלוי ברבי שלום רוצה אתה ללמוד באיזה ענין מתין בני קהת צא ולמד מן המקרא הזה ולא יבאו לראות כבלע וגוי' מלמד כשהיו באין לטעון את הארון היו מפרקין את הפרכת מפניו והיו זנים עיניהם מן הארון לפיכך היו מתכלים שנאמר (שמות לג) כי לא יראני האדם וחי והיאך עשה להם משה תקנה אמר לו האלהים בשעה שהיו מפרקין את המשכן לא יהיו בני קהת מפרקין את הפרכת מפני הארון אלא בני אהרן נכנסין ומפרקין אותו מפני שהם כהנים ויכסו את הארון וכן השלחן וכן כל הכלים הנזכרים לו ובוזה היה להם תקנה שלא ימותו אם אינם מסתכלין בארון הה"ד ולא יבאו לראות כבלע וגוי' זה הארון אם עושין כן מהו כבלע אמר רבי לוי אם רואין בארון כבלע הזה שהוא נופל מן העין מיד הם מותים תדע מאנשי בית שמש

המשך <<<

שנאמר (שמואל א' ו) ויך באנשי בית שמש כי ראו בארון ה' ויך בעם וגוי' מהו כי ראו בארון ה' רבי אבהו ור' אלעזר חד אמר קוצרים ומשתחווים היו וחד אמר מדברים דברים יתרים היו מה אמרו מאן אמריך דאמרית ומאן פייסך דאיפייסת ר' לוי אמר נכפפה היריעה שעל הארון וראו בו איתא חמי כמה תקלה גדולה היה להם ע"כ שכן כתיב (שמואל א') ויך בעם שבעים איש וחמשים אלף איש ר' אבהו ור"א חד אמר שבעים איש היו וכל אחד ואחד שקול כחמשים אלף איש וחד אמר חמשים אלף היו כל אחד ואחד שקול כשבעים סנהדרין ר' חנינא ור' מונה חד אמר שבעים איש זו סנהדרין וחמשים אלף איש שהיו שקולין כנגד חמשים אלף איש וחד אמר שבעים איש אלו סנהדרין וחמשים אלף איש מעם הארץ אליהו אומר נתקבצו ויצאו למלחמה ונפלו מהם חמשים אלף איש ונפלה כת סנהדרי גדולה עמהם מי הרג אותם הוי לא הרג אותם אלא אנשי בית שמש על שראו בארון לכך הזהיר בני קהת ולא יבאו לראות וגוי' אמר הקב"ה כשם שעשיתי לבני קהת על שהיו יראים אותי כבדתים וחלקתי להם כבוד והזהרתי עליהם להציל ממות נפשם כך כל מי שהוא מתיירא ממני אני מכבדו ואיני מכריתו שמו מן העולם ממי את למד מבני יונדב בן רכב על ידי שעשו רצוני מה כתיב בהם (ירמיה לה) לא יכרת איש ליונדב בן רכב עומד לפני כל הימים ומה אם אותן שהם גרים כך עשיתי להם לישראל שהם בני אוהבי בני ידידי על אחת כמה וכמה כשהם עושים רצוני שהם עומדים לפני כל הימים שנא' (ישעיה מח) לו הקשבת למצותי ויהי כנהר שלומך וגוי', ואומר (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום.

שמואל א פרק ו

(א) ויהי ארון יקוק בשדה פלשתים שבעה חדשים: (ב) ויקראו פלשתים לפנהיגים ולקסמים לאמר מה נעשה לארון יקוק הודענו במה נשלחנו למקומו: (ג) ויאמרו אם משלחים את ארון אלהי ישראל אל תשלחו אותו ריקם כי השב תשיבו לו אשם אז תרפאו ונדע לכם למה לא תסור ידו מכם: (ד) ויאמרו מה האשם אשר נשיב לו ויאמרו מספר סרני פלשתים חמשה <עפלי> טחרי זהב וחמשה עכברי זהב כי מגפה אחת לכלם ולסרניכם: (ה) ועשיתם צלמי <עפליכם> טחריכם וצלמי עכבריכם המשחיתים את הארץ ונתתם לאלהי ישראל כבוד אולי יקל את ידו מעליכם ומעל אלהיכם ומעל ארצכם: (ו) ולמה תכבדו את לבבכם כאשר כבדו מצרים ופרעה את לבם הלוא כאשר התעלל בהם וישלחו ויילכו: (ז) ועתה קחו ועשו עגלה חדשה אחת ושתי פרות עלות אשר לא עלה עליהם על ואסרתם את הפרות בעגלה והשיבתם בניהם מאחריהם הבייתה: (ח) וילקחתם את ארון יקוק ונתתם אתו אל העגלה ואת כלי הזהב אשר השיבתם לו אשם תשימו בארנו מצדו ושלחתם אתו והלך: (ט) ויראיתם אם דרך גבולו יעלה בית שמש הוא עשה לנו את הרעה הגדולה הזאת ואם לא ונדענו כי לא ידו נגעה בנו מקרה הוא היה לנו: (י) ונעשו האנשים בן ויקחו שתי פרות עלות ויאסרו בעגלה ואת בניהם פלו בבית: (יא) וישמו את ארון יקוק אל העגלה ואת הארנו ואת עכברי הזהב ואת צלמי טחריהם: (יב) וישרנה הפרות בדרך על דרך בית שמש במסלה אחת הלכו הדרך וגעו ולא סרו ימין ושמאלו וסרני פלשתים הלכים אחריהם עד גבול בית שמש: (יג) ובית שמש קצרים קציר חטים בעמק וישאו את עיניהם ויראו את הארון וישמחו לראות: (יד) והעגלה באה אל שדה והושע בית השמשי ותעמד שם ושם אבן גדולה ויבקעו את עצי העגלה ואת הפרות העלו עלה ליקוק: (טו) והלונים הורידו את ארון יקוק ויזבחו זבחים ביום אשר אתו אשר בו כלי זהב וישמו אל האבן הגדולה ואנשי בית שמש העלו עלות ויזבחו זבחים ביום ההוא ליקוק: (טז) וחמשה סרני פלשתים ראו וישבו עקרון ביום ההוא: (יז) ואלה טחרי זהב אשר השיבו פלשתים אשם ליקוק לאשדוד אחד לעזה אחד לאשקלון אחד לגת אחד לעקרון אחד: (יח) ועכברי הזהב מספר כל ערי פלשתים לחמשת הסרנים מעיר מבצר ועד כפר הפרזי ועד אביל הגדולה אשר הניחו עליה את ארון יקוק עד היום הזה בשדה הושע בית השמשי: (יט) ויך באנשי בית שמש כי ראו בארון יקוק ויך בעם שבעים איש וחמשים אלף איש ויתאבלו העם כי הפך יקוק בעם מכה גדולה: (כ) ויאמרו אנשי בית שמש מי יוכל לעמד לפני יקוק האלהים הקדוש הזה ואל מי יעלה מעלינו: (כא) וישלחו מלאכים אל יושבי קרית יערים לאמר השבו פלשתים את ארון יקוק רדו העלו אתו אליכם:

שמות פרק י' פסוק כח

ויאמר לו פרעה לך מעלי השמר לך אל תסוף ראות פני כי ביום ראותך פני תמות:

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.

Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

שמות פרק לג

(יב) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְקֹנֶק רְאֵה אֶתְּהָ אֹמֵר אֱלִי
העל את העם הזה ואתה לא הודעתני את אשר
תשלח עמי ואתה אמרת ידעתך בשם וגם מצאת
חן בעיני: (יג) ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך
הודעני נא את דרכך ואדעך למען אמצא חן בעיניך
וראה כי עמך הגוי הזה: (יד) וַיֹּאמֶר פְּנִי יִלְכוּ
וְהִנְחֹתִי לְךָ: (טו) וַיֹּאמֶר אֱלִיו אִם אֵין פְּנִיךָ הַלְכִים
אל תעלנו מזה: (טז) וּבַמָּה יִנְדַע אֲפֹאֵל כִּי מִצְאָתִי
חן בעיניך אֵין וְעַמְּךָ הַלֹּא בְלִכְתֶּךָ עִמָּנוּ וְנִפְלִינוּ אֵין
וְעַמְּךָ מִכָּל הָעָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה: פ
(יז) וַיֹּאמֶר יְקֹנֶק אֶל מֹשֶׁה גַם אֶת הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר
דִּבַּרְתָּ אֲעֲשֶׂה כִּי מִצְאָתָהּ חן בעיניך ואדעך בשם:
(יח) וַיֹּאמֶר הַרְאֵנִי נָא אֶת כְּבוֹדְךָ: (יט) וַיֹּאמֶר אֵין
אֲעִבִיר כָּל טוֹבִי עַל פְּנִיךָ וְקִרְאָתִי בְשֵׁם יְקֹנֶק לְפָנֶיךָ
וְחִנְתִּי אֶת אֲשֶׁר אַחֲרָי וְרַחֲמֵתִי אֶת אֲשֶׁר אֶרְחַם:
(כ) וַיֹּאמֶר לֹא תוּכַל לְרַאֵת אֶת פְּנֵי כִּי לֹא יֵרְאֵנִי
הָאָדָם וְחַי: (כא) וַיֹּאמֶר יְקֹנֶק הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי
וְנִצַּבְתָּ עַל הַצּוּר: (כב) וְהָיָה בְּעֵבֶר כְּבִדִּי וְשָׁמַתִּיךָ
בְּנִקְרַת הַצּוּר וְשָׁכַתִּי כְּפִי עָלֶיךָ עַד עֲבָרִי:
(כג) וְהִסְרֵתִי אֶת כְּפִי וְרָאִיתָ אֶת אַחֲרָי וּפְנֵי לֹא
יֵרְאוּ:

רש"י

(יב) **ראה אתה אומר אלי** - ראה, תן עיניך ולבך על
דבריך. אתה אומר אלי וגוי ואתה לא הודעתני
וגוי, ואשר אמרת לי (שמות כג כ) הנה אנכי שולח
מלאך, אין זו הודעה, שאין אני חפץ בה: **ואתה**
אמרת ידעתך בשם - הכרתך משאר בני אדם
בשם חשיבות, שהרי אמרת לי (שמות יט ט) הנה
אנכי בא אליך בעב הענן וגוי וגם בד יאמינו
לעולם: (יג) **ועתה** - אם אמת שמצאתי חן בעיניך
הודיעני נא את דרכך, מה שכר אתה נותן למוצאי
חן בעיניך: **ואדעך למען אמצא חן בעיניך** - ואדע
בזו מדת תגמולך מה היא מציאת חן שמצאתי
בעיניך, ופתרון למען אמצא חן, למען אכיר כמה
שכר מציאת החן: **וראה כי עמך הגוי הזה** - שלא
תאמר ואעשה אותך לגוי גדול, ואת אלה תעזוב,
ראה כי עמך הם מקדם, ואם בהם תמאס, איני
סומך על היוצאים מחלצי שיתקיימו, ואת תשלום
השכר שלי בעם הזה תודיעני, ורבותינו דרשוהו
במסכת ברכות (דף ז א) ואני ליישב המקראות על
אופניהם ועל סדרם באתי: (יד) **ויאמר פני ילכו** -
כתרגומו, לא אשלח עוד מלאך, אני בעצמי אלך,
כמו (שמואל ב' יז יא) ופניך הולכים בקרב:
(טו) **ויאמר אליו** - בזו אני חפץ, כי על ידי מלאך

אל תעלנו מזה: (טז) **ובמה יודע אפוא** - יודע מציאות החן, הלא בלכתך עמנו. ועוד דבר אחר אני שואל
ממך שלא תשרה שכינתך [עוד] על אומות העולם: **ונפלינו אני ועמך** - ונהיה מובדלים בדבר הזה מכל
העם, כמו (שמות ט ד) והפלה ה' בין מקנה ישראל וגוי: (יז) **גם את הדבר הזה** - שלא יושרה שכינתי
עוד על אומות העולם, אעשה, ואין דבריו של בלעם על ידי שריית שכינה, אלא נופל וגלוי עינים, כגון
(איוב ד יב) ואלו דבר יגונב, שומעין על ידי שליח: (יח) **ויאמר הראני נא את כבודך** - ראה משה שהיה
עת רצון ודבריו מקובלים, והוסיף לשאול לראותו מראית כבודו: (יט) **ויאמר אני אעביר וגוי** - הגיעה
שעה, שתראה בכבודי מה שארשה אותך לראות, לפי שאני רוצה וצריך ללמדך סדר תפלה, שכשנצרכת
לבקש רחמים על ישראל, הזכרת לי זכות אבות, כסבור אתה, שאם תמה זכות אבות אין עוד תקוה,
אני אעביר כל מדת טובי לפניך על הצור, ואתה צפון במערה: **וקראתי בשם ה' לפניך** - ללמדך סדר
בקשת רחמים אף אם תכלה זכות אבות, וכסדר זה שאתה רואה אותי מעוטף וקרא י"ג מדות הוי
מלמד את ישראל לעשות כן, ועל ידי שיזכירו לפני רחום וחנון יהיו נענין כי רחמי לא כלים: **וחנתי את**
אשר אחן - אותן פעמים שארצה לחון: **ורחמתי** - עת שאחפוץ לרחם. עד כאן לא הבטיחו אלא עתים
אענה עתים לא אענה, אבל בשעת מעשה אמר לו (שמות לד י) הנה אנכי כורת ברית, הבטיחו שאינן
חוזרות ריקם: (כ) **ויאמר לא תוכל וגוי** - אף כשאעביר כל טובי על פניך איני נותן לך רשות לראות את
פני: (כא) **הנה מקום אתי** - בהר אשר אני מדבר עמך תמיד, יש מקום מוכן לי לצרכך שאטמינך שם
שלא תזוק, ומשם תראה מה שתראה, זהו פשוטו. ומדרשו על מקום שהשכינה שם מדבר ואומר
המקום אתי, ואיני אומר אני במקום, שהקב"ה מקומו של עולם ואין עולמו מקומו: (כב) **בעבור כבודי**
- כשאעבור לפניך: **בנקרת הצור** - כמו (במדבר טז יד) העיני האנשים ההם תנקר, (משלי ל יז) יקררה
עורבי נחל, (מלכים ב' יט כד) אני קרתי ושתיתי מים, גזרה אחת להם, נקרת הצור כריית הצור: ושכתי
כפי מכאן שנתנה רשות למחבלים לחבל, ותרגומו ואגין במימרי, כנוי הוא לדרך כבוד של מעלה, שאינו
צריך לסוכך עליו בכף ממש: (כג) **והסרותי את כפי** - ואעדי ית דברת יקרי, כשאסלק הנהגת כבודי
מנגד פניך ללכת משם ולהלך: **וראית את אחורי** - הראהו קשר של תפילין: